Akademik Öz-yeterlik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Akademik Öz-yeterlik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16491

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Akademik Öz-yeterlik Ölçe?i, Mehmet Kandemir taraf?ndan 2010 y?l?nda yüksek lisans tezi kapsam?nda, ö?rencilerin akademik görevleri ba?ar?yla tamamlama ve zorluklarla ba?a ç?kma konusundaki inanç düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi?tir. Ölçek, toplamda 19 maddeden olu?makta ve ö?rencilerin akademik performanslar?na yönelik ki?isel yeterlilik alg?s?n? de?erlendirmektedir. Ölçek, üç farkl? alt boyutta yap?land?r?lm??t?r ve 5'li Likert Ölçe?i format?nda derecelendirilmektedir.

Yap?lan psikometrik analizler, ölçe?in yüksek düzeyde geçerli ve güvenilir oldu?unu göstermi?tir. Ölçe?in genel iç tutarl?l?k katsay?s? (.92) oldukça yüksektir, bu da ölçe?in akademik ba?lamda öz-yeterlik alg?s?n? ölçmede sa?lam bir araç oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Akademik Öz-yeterlik, **Öz-yeterlik**, Ölçek Geli?tirme, Akademik Ba?ar?, Akademik Erteleme, Psikometrik Özellikler, Üniversite Ö?rencileri.

Yazarlar

Mehmet Kandemir

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin akademik ba?lamda sergiledikleri ba?ar? inançlar?n? ve yeterlilik alg?lar?n? belirlemektir. Ölçek, akademik zorluklar kar??s?nda gösterilen direnci, çabay? ve planlama becerilerine olan inanc? ölçerek, ö?rencinin akademik motivasyonunun bili?sel temelini ortaya ç?karmay? hedefler.

Kandemir'in (2010) çal??mas?nda bu ölçek, ö?rencilerin **akademik erteleme** davran??lar?n? aç?klayan bir modelin parças? olarak kullan?lm??t?r. Bu nedenle, ölçek özellikle erteleme davran???n?n alt?nda yatan öz-yeterlik eksikli?ini veya yüksekli?ini tespit etmede önemli bir rol oynamaktad?r.

Yap?

Ölçek, sosyal bili?sel teori çerçevesinde tan?mlanan **öz-yeterlik** yap?s?n? akademik alana özgü olarak ölçmektedir. Akademik Öz-yeterlik, bireyin belirli akademik görevleri ba?ar?yla yerine getirme yetene?ine dair sahip oldu?u yarg? veya inançt?r. Bu yap?, 19 madde ve üç temel alt boyut arac?l???yla de?erlendirilir:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Akademik Sorunlarla Ba?a Ç?kma (11 Madde): Akademik zorluklar kar??s?nda so?ukkanl?l??? koruma, çözüm becerilerine güvenme ve engelleri a?abilece?ine dair ki?isel inanç.
Akademik Çabalar (4 Madde): Derslerle ilgili çal??malarda (ödev, proje, s?nav haz?rl???) kar??la??lan sorunlar? ba??ms?z olarak çözebilme ve gerekli çabay? gösterebilme inanc?.
Akademik Planlama (4 Madde): Ödev veya proje haz?rlama gibi akademik görevleri zorlay?c? veya a??lmaz bir durum olarak görmeme, görevleri etkili bir ?ekilde organize edebilme inanc?.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?ini incelemek amac?yla gerçekle?tirilen analizlerde, verilerin faktör analizine uygunlu?u **Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)** katsay?s? ve Barlett Küresellik Testi ile de?erlendirilmi?tir. **KMO katsay?s?** de?eri .93 olarak belirlenmi?tir. Bu de?er, sosyo-psikolojik çal??malarda nadiren görülen, verilerin faktör analizi için mükemmel düzeyde uygun oldu?unu göstermektedir.

Barlett testi sonuçlar? (χ^2=3810.52, p<0.001) istatistiksel olarak anlaml? bulunmu?tur. Bu anlaml?l?k, de?i?kenler aras?ndaki korelasyon matrisinin faktör ç?karma için uygun oldu?unu ve ölçe?in yap?sal geçerli?e sahip oldu?unu teyit etmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l???n? de?erlendirmek amac?yla **Cronbach alfa** katsay?s? hesaplanm??t?r. Ölçe?in bütünü için elde edilen güvenirlik katsay?s? .92 olup, ölçe?in yüksek düzeyde güvenilir ve tutarl? oldu?unu göstermektedir.

Alt boyutlara ili?kin güvenirlik katsay?lar? da kabul edilebilir düzeydedir:

Akademik Sorunlarla Ba?a Ç?kma (Birinci Faktör): .90
Akademik Çabalar (?kinci Faktör): .78
Akademik Planlama (Üçüncü Faktör): .77

Madde-toplam korelasyonlar? .36 ile .67 aras?nda de?i?mektedir. Bu de?erler, maddelerin kendi alt boyutlar? içindeki genel yap?y? temsil etme yetene?inin yeterli düzeyde oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirilmesi sürecinde yap?lan aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) sonucunda, 19 madde üç temel faktör alt?nda toplanm??t?r. Bu faktörler, akademik öz-yeterli?in temel bile?enlerini temsil etmektedir. Faktör yap?s?n?n netli?i, yüksek **KMO** de?eri ile desteklenmektedir.

Faktörler, ölçek maddelerinin içerikleri dikkate al?narak s?ras?yla Akademik Sorunlarla Ba?a Ç?kma, Akademik Çabalar ve Akademik Planlama olarak adland?r?lm??t?r. Bu yap?, akademik

ARABPSYCHOLOGY.COM

öz-yeterli?in sadece sonuç odakl? ba?ar?y? de?il, ayn? zamanda sürece yönelik ba?a ç?kma ve planlama becerilerine olan inanc? da kapsad???n? göstermektedir.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Özgün Ölçek)

Format: 5'li Likert Ölçe?i. Derecelendirme, 1=kesinlikle kat?lm?yorum'dan 5=kesinlikle kat?l?yorum'a kadar uzanmaktad?r.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite ö?rencileri

Ya? Grubu: Genç Yeti?kinlik (Tezin yap?ld??? popülasyon ba?lam?nda, genellikle 18-30 ya? aral???)

Popülasyon Detaylar?: Orijinal çal??ma, Gazi Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yürütülen yüksek lisans tezi örnekleminden olu?maktad?r.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i. Uygulama süresi k?sad?r ve bireysel veya grup olarak uygulanabilir.

Anahtar Kelimeler

Öz-yeterlik, Akademik Ba?ar?, Faktör Analizi, Erteleme Davran???, Psikometri, Güvenirlik, KMO Katsay?s?, Yüksekö?retim.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

?leti?im E-posta Adresi: mkandemir.tr@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Gazi Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara (Orijinal çal??ma adresi).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in geli?tirildi?i y?l **2010**'dur. Ölçek, akademik bir çal??ma (yüksek lisans tezi) kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için genellikle izin al?nmas? gerekmektedir.

Ölçe?in kullan?m izni ve olas? ücret bilgisi için sorumlu yazar Mehmet Kandemir ile ileti?ime

ARABPSYCHOLOGY.COM

geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Kandemir, M. (2010). *Akademik erteleme davran???n? aç?klayac? bir model* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. Teze YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF doküman? burada indirilebilir: akademik-oz-yeterlik-olcegi-toad.pdf

Akademik Öz-yeterlik Ölçe?i Maddeleri

Ölçek toplamda 19 madde ve 3 alt boyuttan olu?maktad?r. A?a??da alt boyutlar ve bu boyutlar? temsil eden örnek maddeler listelenmi?tir:

Akademik Sorunlarla Ba?a Ç?kma (11 M): Zorluklarla ba?a ç?kma becerilerime güvendi?im için, akademik zorluklarla kar??la?t???mda so?ukkanl?l???m? koruyabilirim.
Akademik Çabalar? (4 m): Derslerimle ilgili çal??malarda (ödev / proje haz?rlama, s?navlara haz?rlanma, vb) bir sorunla kar??la?t???mda, sorunlar? kendi ba??ma çözece?ime inan?r?m.
Akademik Planlama (4 m): Ödev ya da proje haz?rlama, benim için zor bir durum oldu?unu dü?ünmem.

ARABPSYCHOLOGY.COM